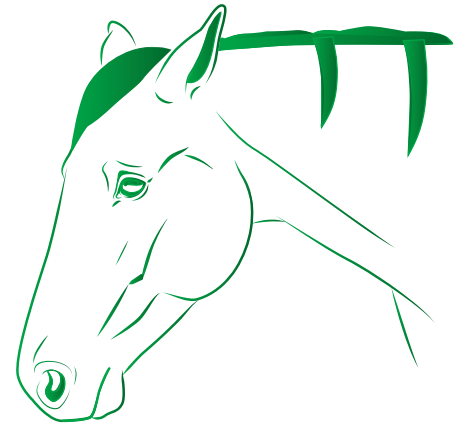

Herkenning en beoordeling van pijn bij paarden

Het herkennen en behandelen van pijn bij paarden is de afgelopen decennia uitgebreid bestudeerd. Door nauwlettend te observeren en gebruik te maken van lichaamstaal is het mogelijk om pijn objectief te beoordelen en uiteindelijk beter te herkennen.

Onderstaande EQUUS-FAP en EQUUS-COMPASS pijn-beoordelingsschalen maken het voor u inzichtelijk en meetbaar om pijn te beoordelen bij paarden met acute koliek of pijn uitgaande van het hoofd.*

Pijnscore op de EQUUS-FAP

Data	Categorieën	Punten	Score
Hoofd	Normale hoofdbeweging / geïnteresseerd in de omgeving	0	
	Weinig beweging	1
	Geen beweging	2	
Oogleden	Geopend, sclera kan worden gezien bij oog/hoofd beweging	0	
	Meer geopende ogen of aanspanning van oogleden. Een rand van de sclera kan 50% van de tijd worden gezien.	1
	Duidelijk meer geopende ogen of duidelijke aanspanning van oogleden. Sclera kan meer dan 50% van de tijd worden gezien.	2	
Focus	Gefocust op de omgeving	0	
	Minder gefocust op de omgeving	1
	Niet gefocust op de omgeving	2	
Neusgaten	Ontspannen	0	
	Iets verder open	1
	Duidelijk verder open, neusgaten wijd open tijdens ademhaling en mogelijk hoorbare ademhaling	2	
Mondhoeken	Ontspannen	0	
	Licht opgetrokken	1
	Duidelijk opgetrokken	2	
Spierspanning	Geen spiertrekkingen	0	
	Milde spiertrekkingen	1
	Duidelijke spiertrekkingen	2	
Flemen en/of gapen	Niet gezien	0	
	Gezien	2
Tandenknarsen en/of kreunen	Niet gehoord	0	
	Gehoord	2
Oren	Positie: oriëntatie naar geluid. Duidelijke reactie met beide oren of oor het dichtst bij de bron	0	
	Vertraagde/verminderde respons op geluiden	1
	Positie: achteruit. Geen reactie op geluiden	2	
		Totaalscore/18

*Van Loon JPAM and Van Dierendonck MC 2015. Monitoring acute equine visceral pain with the Equine Utrecht University Scale for Composite Pain Assessment (EQUUS-COMPASS) and the Equine Utrecht University Scale for Facial Assessment of Pain (EQUUS-FAP): A scale-construction study. Vet J. Dec; 206(3): 356-64.
Van Dierendonck MC and Van Loon JPAM 2016. Monitoring acute equine visceral pain with the Equine Utrecht University Scale for Composite Pain Assessment (EQUUS-COMPASS) and the Equine Utrecht University Scale for Facial Assessment of Pain (EQUUS-FAP): a validation study. Vet J. Oct;216:175-7
Van Loon, JPAM and Van Dierendonck MC 2017. Monitoring equine head-related pain with the Equine Utrecht University scale for facial assessment of pain (EQUUS-FAP). Vet. J. Feb;220:88-90.

Deze pijnscorekaart is tot stand gekomen in samenwerking met dr. Thijs van Loon, Department of Equine Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Utrecht University, Yalelaan 114, 3584 CM Utrecht, Nederland.

Pijnscore op de EQUUS-COMPASS

Data	Categorieën	Punten	Score
Fysiologische gegevens			
Hartslag	24-44 slagen/min	0	
	45-52 slagen/min	1	
	53-60 slagen/min	2
	>60 slagen/min	3	
Ademhalingsfrequentie	8-13 ademhalingen/min	0	
	14-16 ademhalingen/min	1	
	17-18 ademhalingen/min	2
	>18 ademhalingen/min	3	
Rectale temperatuur	36.9 °C - 38.5 °C	0	
	36.4 °C - 36.9 °C of 38.5 °C - 39.0 °C	1	
	35.9 °C - 36.4 °C of 39.0 °C - 39.5 °C	2
	35.4 °C - 35.9 °C of 39.5 °C - 40.0 °C	3	
Darmgeluiden	Normale beweeglijkheid	0	
	Afgenomen beweeglijkheid	1	
	Geen beweeglijkheid	2
	Hyperbeweeglijkheid of steelband	3	
Gedrag			
Houding	Rustig staan en/of één achterbeen laten rusten, alert	0	
	Een beetje opgetrokken buik, alert (met mogelijke onrust)	1	
	Extreem opgetrokken buik, opgebolde rug en/of strekken van lichaam/ledematen	2
	Staat niet of slechts voor kortere tijd (<1 min), zit op de achterbenen	3	
Liggen, rollen	Gaat niet liggen of rust liggend	0	
	Ligt in normale houding, rolt of probeert te rollen (1 of 2 keer/5 min)	1	
	Afwisselend liggen en staan, rolt of probeert te rollen (meer dan 2 keer/5 min)	2
	Ligt voortdurend in abnormale houding: zijligging met gestrekte ledematen, op de rug liggen, of voortdurend rollen	3	
Zweten	Geen tekenen van zweten	0	
	Warm of vochtig bij aanraking, geen zweet of natte plekken zichtbaar	1	
	Natte plekken zichtbaar, geen druppels of stralen	2
	Overmatig zweten, mogelijk met druppels of stralen	3	
Zwaaien met de staart (exclusief beweging om insecten te verjagen)	Niet zwaaien met de staart	0	
	Af en toe zwaaien met de staart (1 of 2 keer/5 min), houdt staart van het lichaam af	1	
	Frequent zwaaien met de staart (3 tot 4 keer/5 min), houdt staart van het lichaam af	2
	Overmatig zwaaien met de staart (meer dan 5 keer/5 min)	3	
Trappen naar buik	Rustig staan, niet trappen naar buik	0	
	Af en toe trappen naar buik (1 of 2 keer/5 min)	1	
	Frequent trappen naar buik (3 of 4 keer/5 min)	2
	Overmatig trappen naar buik (meer dan 5 keer/5 min)	3	
Schrapen op de grond (aantal keer)	Rustig staan, schraapt niet op de grond	0	
	Af en toe op de grond schrapen (1 of 2 keer/5 min)	1	
	Frequent op de grond schrapen (3 of 4 keer/5 min)	2
	Overmatig op de grond schrapen (meer dan 5 keer/5 min)	3	
Hoofdbewegingen	Geen snelle bewegingen, hoofd meestal op dezelfde hoogte/in dezelfde richting	0	
	Af en toe hoofdbewegingen zijdelings/verticaal, kijkt naar de flanken (1 of 2 keer/5 min)	1	
	Frequente/snelle hoofdbewegingen zijdelings/verticaal, kijkt naar de flanken (3 of 4 keer/5 min)	2
	Overmatige hoofdbewegingen, kijkt veel naar de flanken (meer dan 5 keer/5 min), naar de flank bijten (meer dan 1 keer/5 min)	3	
Geluiden van pijn	Geen hoorbare tekenen van pijn	0	
	Af en toe tandenknarsen of kreunen (1 of 2 keer/5 min)	1	
	Frequent tandenknarsen of kreunen (3 of 4 keer/5 min)	2
	Overmatig tandenknarsen of kreunen (meer dan 5 keer/5 min)	3	
Algemeen voorkomen, reactie op waarnemer(s)	Rustig maar alert, benadert/draait richting waarnemer	0	
	Alert, niet onwillig om te bewegen, duidelijke reactie op geluiden en/of bewegingen	1	
	Rusteloos, voortdurend in beweging, overdreven reactie op geluiden en/of bewegingen	2
	Stupor: het paard beweegt niet, hoofd is omlaag, onwillig om te bewegen	3	
Reactie op aanraking van pijnlijk gedeelte in de flank	Geen reactie op aanraking	0	
	Lichte reactie op aanraking	1	
	Weerstand tegen aanraking	2
	Gewelddadige reactie op (poging tot) aanraking	3	